

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa **D., s.r.o.**, so sídlom v M., zastúpeného JUDr. V. Č., advokátkou Advokátskej kancelárie so sídlom v M., proti odporcovi **PaedDr. P. V. G.**, zastúpenému JUDr. S. T., advokátkou Advokátskej kancelárie so sídlom v M., **o zaplataenie 3 255,39 € s príslušenstvom**, ktorá vec sa viedla na Okresnom súde Martin pod sp.zn. 19 C 39/2002, o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 27. januára 2010 sp.zn. 6 Co 332/2009 v časti o náhrade trov konania pred súdom prvého stupňa, takto

r o z h o d o l :

Mimoriadne dovolanie **z a m i e t a .**

Navrhovateľovi nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Martin (ďalej len „súd prvého stupňa“) rozsudkom z 9. júla 2009 č.k. 19 C 39/02-316 zamietol návrh na začatie konania, ktorým sa navrhovateľ domáhal, aby odporcovi bola uložená povinnosť zaplatiť mu náhradu nákladov spojených s predčasným skončením nájmu nebytových priestorov patriacich odporcovi. Navrhovateľovi uložil povinnosť zaplatiť odporcovi, na účet jeho zástupkyne, náhradu trov konania v sume 3 496,49 €. Na odôvodnenie svojho rozhodnutia vo veci samej uviedol, že po zrušení jeho skoršieho rozsudku, ktorým bolo návrhu sčasti vyhovené, odporca sa začal brániť tým, že zmluva účastníkov o nájme nebytových priestorov je neplatná z dôvodu nedostatku predbežného súhlasu príslušného orgánu, v dôsledku čoho zástupkyňa navrhovateľa „zmenila

právny titul uplatneného nároku a žiadala, aby súd pripustil zmenu právneho titulu, ktorý zmenila na plnenie z neplatného právneho úkonu“, ktorú zmenu súd aj pripustil. Po tomto odporca uplatnil námietku premlčania práva navrhovateľa na vydanie bezdôvodného obohatenia, na ktorú námietku, keďže bola opodstatnená, súd musel prihliadnuť a návrh na splnenie povinnosti vydať bezdôvodné obohatenia zamietnuť. O náhrade trov konania rozhodol podľa ustanovení § 142 ods. 2 a § 146 ods. 2, prvá veta Občianskeho súdneho poriadku, zákona č. 99/1963 Zb. v znení neskorších predpisov (ďalej len „O.s.p.“). Vychádzal z pomeru úspechu a neúspechu účastníkov konania. Ustálil, že v konečnom dôsledku bol navrhovateľ úspešný v konaní iba v sume 17 387,-- Sk (577,14 €), na zaplatenie ktorej bol odporca právoplatne zaviazaný už skorším rozsudkom, a neúspech mal v sume 146 832,-- Sk 4 873,92 €, t.j. v pomere 10,58 % k 89,41 %. Odporcovi tak patrí náhrada trov konania v rozsahu 78,8 %, v sume 3 496,49 €.

Krajský súd v Žiline (ďalej len „odvolací súd“), konajúci o odvolaní navrhovateľa, rozsudkom z 27. januára 2010 sp.zn. 6 Co 332/2009 rozsudok súdu prvého stupňa vo výroku, ktorým žalobu zamietol, potvrdil a vo výroku o náhrade trov konania zmenil tak, že odporcovi nepriznal náhradu trov prvostupňového konania. O trovách odvolacieho konania rozhodol tak, že navrhovateľovi uložil povinnosť zaplatiť ich náhradu v sume 152,40 € odporcovi, na účet jeho zástupkyne. Zmenu rozhodnutia súdu prvého stupňa o náhrade trov konania odôvodnil tým, že odporca síce bol v konaní úspešnejší než navrhovateľ a teda mal by mať podľa ustanovenia § 142 ods. 2 O.s.p. právo na náhradu pomernej časti trov, nebolo však možné nechať bez povšimnutia konkrétne okolnosti prípadu, a to, že to bol odporca, ktorý až po 7 rokoch namietal absolútnu neplatnosť nájomnej zmluvy z dôvodu § 3 ods. 4 zák. č. 116/1992 Zb., pričom súhlas obce na uzavretie nájomnej zmluvy sa mal udeliť práve na základe jeho žiadosti ako prenajímateľa. Ak odporca tak neurobil a následne túto skutočnosť použil ako argument znamenajúci neplatnosť nájomnej zmluvy, čo v konečnom dôsledku viedlo k zamietnutiu návrhu, je namieste a zároveň spravodlivé, aby mu neboli v súlade s § 150 ods. 1 O.s.p. ani čiastočne priznané trovy, ktoré mu v súvislosti s prvostupňovým konaním vznikli. O náhrade trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p. Vychádzal pritom z toho, že v odvolacom konaní bol odporca úspešný v celom rozsahu. Uviedol, že pri rozhodovaní o trovách odvolacieho konania už nebolo možné „argumentovať“ ustanovením § 150 ods. 1 O.s.p., keďže pri podaní odvolania navrhovateľovi už bola známa námietka neplatnosti nájomnej zmluvy, odporcovi sa teda už „nedá vyčítať“ taký „prekvapivý“ postup, aký použil v konaní pred prvostupňovým súdom“.

Proti rozsudku odvolacieho súdu v časti, ktorou bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa o náhrade trov konania, podal generálny prokurátor Slovenskej republiky (ďalej ako „dovolateľ“) mimoriadne dovolanie. Uviedol, že tak robí na podnet odporcu, pretože napadnutými rozhodnutiami bol porušený zákon, pričom ochranu práv a zákonom chránených záujmov odporcu nie je možné dosiahnuť inými právnymi prostriedkami. Mimoriadne dovolanie odôvodnil tým, že napadnutá časť rozsudku odvolacieho súdu spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p.). Navrhol rozsudok odvolacieho súdu v napadnutej časti zrušiť a vec mu vrátiť v rozsahu zrušenia na ďalšie konanie. Podľa dovolateľa odvolací súd sa pri rozhodovaní neriadil dôsledne ustanoveniami § 1, § 2, § 3, § 142 ods. 1, 2 a § 150 O.s.p. Uviedol, že podľa jeho názoru „odvolací súd za okolnosť predstavujúcu danosť podmienky hodnej osobitného zreteľa odôvodňujúcu aplikáciu ustanovenia § 150 O.s.p. nesprávne považoval zvolený spôsob obrany odporcu v priebehu konania, keď využijúc absenciu zákonného predpokladu platnosti nájomnej zmluvy ohľadne nebytových priestorov, súhlasu obce, ktorý podľa názoru odvolacieho súdu mal zabezpečiť práve odporca, dovolal sa v konaní jej neplatnosti v čase, keď právny nárok navrhovateľa z titulu bezdôvodného obohatenia bol už premlčaný“. Pripomenul, že obrana pasívne legitimovaného účastníka spočívajúca či už vo vznesení námietky premlčania, alebo v tvrdení absolútnej neplatnosti zmluvy z dôvodu absencie zákonom predpokladanej podmienky jej platnosti, je legitímnou obranou vylučujúcou ich ponímanie ako procesnej obštrukcie v konaní. Dôvodil, že zákon č. 116/1990 Zb. bližšie nedefinoval osobu povinnú, ktorá by mala písomne požiadať o súhlas obce v prípade zriadenia prevádzky obchodu alebo služieb, stanovuje iba pre prípad absencie takéhoto predchádzajúceho súhlasu obce absolútnu neplatnosť nájomnej zmluvy. Pre absolútnu neplatnosť právneho úkonu je charakteristické, že pôsobí od začiatku, nastáva priamo zo zákona, súd na ňu prihliada z úradnej povinnosti, nie je časovo obmedzená, nie je možné ju konvalidovať a zakladá nároky z bezdôvodného obohatenia. Obe zmluvné strany boli podnikateľmi, to znamená, že u oboch zmluvných strán je možné predpokladať určitý vyšší stupeň právnej informovanosti vzhľadom na existenciu nesenia podnikateľského rizika, čo by malo mať za následok, že každá zo zmluvných strán si musela byť vedomá zákonnej podmienky pre platnosť nájomnej zmluvy pre prenájom nebytových priestorov spočívajúcej v predchádzajúcom súhlase obce. Preto obranu odporcu spočívajúcu vo vznesení námietky premlčania možno považovať za logickú aplikáciu inštitútu hmotného práva bez znakov vytvárania procesných obštrukcií. Navyše v tomto smere je nutné mať na zreteli, že vzhľadom na absenciu predchádzajúceho súhlasu obce s nájmom

nebytových priestorov, bol právny úkon absolútne neplatným. Vzhľadom na právnu úpravu obsiahnutú v ustanovení § 3 ods. 4 zákona č. 116/1990 Zb. zodpovedajúcu ustanoveniu § 39 Občianskeho zákonníka možno dospieť k záveru, že okresný súd bol povinný skúmať z úradnej povinnosti platnosť nájomnej zmluvy, z ktorej navrhovateľ svoj právny nárok odvodzoval, a ak k záveru o jej neplatnosti došiel až po 7 rokoch trvania konania, „na námietku odporcu“, nemožno túto skutočnosť pripisovať na vrub úspešného účastníka konania aplikáciou ustanovenia § 150 O.s.p. v rámci rozhodovania o trovách konania. Odhliadnuc od vyššie uvedených skutočností dovolateľ považoval za nutné si uvedomiť, že rozhodnutiu o nepriznaní náhrady trov konania v celom rozsahu alebo len sčasti úspešnému účastníkovi konania, musí predchádzať skúmanie existencie podmienok hodných osobitného zreteľa u všetkých účastníkov konania. Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu nevyplýva, že rozhodnutiu o nepriznaní náhrady trov konania odporcovi takéto skúmanie predchádzalo, resp. že podmienky hodné osobitného zreteľa existovali u všetkých účastníkov konania. Názor odvolacieho súdu, že nesprávna voľba obrany odporcu v konaní spočívajúca v poukaze na absolútnu neplatnosť nájomnej zmluvy spolu so vznesením námietky premlčania je okolnosťou odôvodňujúcou aplikáciu ustanovenia § 150 O.s.p., je nesprávny, a to z hľadiska právneho i logického. Nakoľko zo spisu nevyplynuli dôvody zvláštneho zreteľa, pre ktoré náhradu trov celkom alebo sčasti súd neprizná, bol odvolací súd povinný na základe odvolania navrhovateľa preskúmať rozsudok súdu prvého stupňa, a to aj v časti výroku, ktorým bola odporcovi priznaná náhrada trov konania a priznať mu podľa § 142 ods. 2 O.s.p. náhradu trov potrebných na účelné bránenie práva proti navrhovateľovi.

Navrhovateľ navrhol mimoriadne dovolanie zamietnuť. Vo vyjadrení stručne opísal priebeh nájmu a správania sa účastníkov počas neho. Uviedol, že skutočnosť, že sa odporca dovolal neplatnosti nájomnej zmluvy a uplatnil aj námietku premlčania práva, nekvalifikoval odvolací súd ako nesprávnu voľbu obrany odporcu, ale ako jeho správanie sa počas trvania jeho záväzkovo-právneho vzťahu sledujúce získanie majetkového prospechu; odporca dovedy, kým si vymáhal svoje nároky, považoval nájomnú zmluvu za platnú. Tiež poznamenal, že nároky na úhradu nákladov, ktoré vložil do nehnuteľností odporcu, uplatňované do času, kedy sa odporca dovolal neplatnosti nájomnej zmluvy, neboli premlčané.

Odporca sa vo vyjadrení k mimoriadnemu dovolaniu stotožnil s právnym názorom dovolateľa.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.), po zistení, že mimoriadne dovolanie bolo podané včas osobou oprávnenou na tento opravný prostriedok (§ 243g O.s.p.), preskúmal vec bez nariadenia dovolacieho pojednávania, keďže jeho nariadenie nepovažoval za potrebné (§ 243a ods. 1 O.s.p. v spojení s § 243i ods. 2 O.s.p.) a dospel k záveru, že mimoriadne dovolanie nie je dôvodné.

V zmysle § 243f ods. 1 O.s.p. mimoriadnym dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie súdu za podmienok uvedených v § 243e, ak a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 O.s.p., b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a c/ rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci.

Dovolací súd je viazaný nielen rozsahom dovolania, ale i v dovolaní uplatnenými dôvodmi. Obligatórne sa zaoberá procesnými vadami uvedenými v § 237 O.s.p. a tiež tzv. inými vadami konania, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 242 ods. 1, druhá veta O.s.p. v spojení s § 243i ods. 2 O.s.p.). Dovolacie dôvody pritom neposudzuje len podľa toho, ako ich dovolateľ označil, ale podľa obsahu tohto opravného prostriedku.

Plniac si vyššie uvedené povinnosti dovolací súd sa preto predovšetkým zaoberal otázkou, či konanie v tejto právnej veci nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 písm. a/ až g/ O.s.p. (t.j. či v danej veci nejde o prípad nedostatku právomoci súdu, nedostatku spôsobilosti účastníka byť účastníkom konania, nedostatku riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, o prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, prípad nedostatku návrhu na začatie konania tam, kde konanie sa mohlo začať len na takýto návrh, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať, alebo prípad rozhodovania vylúčeným sudcom či súdom nesprávne obsadeným). Dovolací súd nezistil, že by konanie v preskúmvanej právnej veci bolo takou vadou postihnuté; takouto vadou konania napokon neodôvodňuje svoj mimoriadny opravný prostriedok ani generálny prokurátor.

So zreteľom na ustanovenie § 242 ods. 1, druhá veta O.s.p., bez ohľadu na to, či generálny prokurátor odôvodnil svoje mimoriadne dovolanie dovolacím dôvodom aj podľa § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p., dovolací súd rovnako skúmal, či v konaní nedošlo k tzv. inej procesnej vade konania majúcej za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. O vadu tejto

povahy ide okrem iného tiež vtedy, keď súd skutkové závery, z ktorých vyvodil svoje právne závery, založil na výsledkoch dokazovania, ktoré nebolo vykonané v súlade so zákonnými ustanoveniami upravujúcimi spôsob vykonania dokazovania určitým dôkazným prostriedkom alebo že jeho skutkové závery sú v rozpore s tým, čo vyšlo za konania najavo. V dovolacom konaní nevyšli najavo ani vady konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.

Generálny prokurátor v mimoriadnom dovolaní vytýka napadnutému rozhodnutiu odvolacieho súdu, že spočíva v nesprávnom právnom posúdení (§ 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p.).

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Úlohou dovolacieho súdu v prípade mimoriadneho dovolania generálneho prokurátora (i dovolania účastníka) odôvodneného nesprávnym právnym posúdením veci, je posúdiť, či odvolací súd na zistený skutkový stav použil správny právny predpis a či ho aj správne interpretoval.

Odvolací súd odôvodnil svoje zmeňujúce rozhodnutie o trovách konania pred súdom prvého stupňa tým, že pri tomto rozhodovaní nebolo možné neprihliadnuť na skutočnosť, že to bol odporca, ktorý neplatnosť nájomnej zmluvy namietal až po uplynutí 7 rokov od začatia konania, hoci to bol práve on, kto mal požiadať príslušný orgán o predbežný súhlas s prenajímaním miestností určených na prevádzkovanie obchodu a služieb. Odvolací súd teda pripisuje odporcovi procesné zavinenie, majúce za následok nepriznanie náhrady trov prvostupňového konania, za to, že neuplatnil námietku neplatnosti nájomnej zmluvy skoršie, ale až po 7 rokoch konania.

Dovolateľ napáda rozhodnutie odvolacieho súdu o trovách konania pred súdom prvého stupňa argumentujúc tým, že obrana odporcu spočívajúca v námietke neplatnosti zmluvy o nájme nebytových priestorov a v námietke premlčania práva navrhovateľa (dovolací súd poznamenáva, že odvolací súd svoje rozhodnutie neodôvodnil aj tým, že by uplatnenie námietky premlčania práva navrhovateľa bolo nenáležitú) bola celkom legitímnou obranou proti návrhu na splnenie povinnosti. Dôvodí najmä tým, že absolútna neplatnosť právneho úkonu nastáva priamo zo zákona a súd na ňu prihliada z úradnej povinnosti. Tiež brojí proti záveru odvolacieho súdu, že to bol práve odporca, ktorým mal požiadať príslušný orgán o súhlas s prenajímaním nebytových priestorov a tvrdí, že zákon č. 116/1990 Zb. bližšie neupravoval, kto bol povinný žiadať o predbežný súhlas obce s prenajímaním miestností

určených na prevádzkovanie obchodu a služieb, a uzatvára, že ak odvolací súd k záveru o neplatnosti došiel až po 7 rokoch trvania konania, „na námietku odporcu“, nemožno túto skutočnosť pripisovať na vrub úspešného účastníka konania aplikáciou ustanovenia § 150 O.s.p.

Takúto argumentáciu dovolateľa dovolací súd nepovažuje za spôsobilú spochybniť závery odvolacieho súdu, ktoré ho viedli k aplikácii ustanovenia § 150 ods. 1 O.s.p. S argumentáciou dovolateľa možno súhlasiť iba v tom, že zákon č. 116/1990 Zb. skutočne neurčoval osobu povinnú žiadať príslušný orgán o súhlas s prenajímaním miestností určených na prevádzkovanie obchodu a služieb, takže nebolo možné vylúčiť podanie žiadosti o predbežný súhlas aj nájomcom (navrhovateľom), nie však aj ďalšou časťou argumentácie dovolateľa.

Podľa § 150 ods. 1 O.s.p., ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa, nemusí súd výnimočne náhradu trov konania celkom alebo sčasti priznať. Súd prihliadne najmä na okolnosti, či účastník, ktorému sa priznáva náhrada trov konania, uviedol skutočnosti a dôkazy pri prvom úkone, ktorý mu patril; to neplatí, ak účastník konania nemohol tieto skutočnosti a dôkazy uplatniť.

V citovanom ustanovení je ustanovené moderačné právo súdu zmierniť dôsledky právnych noriem upravujúcich náhradu trov konania; dáva súdu možnosť, aby za splnenia predpokladov v tomto ustanovení uvedených nepriznal náhradu trov konania úspešnému účastníkovi konania, u ktorého sú inak splnené predpoklady pre priznanie náhrady celkom alebo sčasti. Pravda musí ísť o výnimočný prípad (o výnimočnosť v okolnostiach danej veci, ale je v okolnostiach na strane účastníkov, a to obidvoch). Predmetné ustanovenie umožňuje tak presadiť aplikáciu ustanovenia § 1 O.s.p. (zabezpečiť spravodlivú ochranu práv a oprávnených záujmov účastníkov, ako aj výchovu na zachovávanie zákonov, na čestné plnenie povinností a na úctu k právam iných osôb) a doceliť tak pokiaľ možno spravodlivú ochranu práv, čo aplikácia zásady zodpovednosti za výsledok vždy neumožňuje. Ustanovenie § 150 ods. 1 O.s.p. neslúži k zmierňovaniu majetkových rozdielov medzi účastníkmi konania, ale k riešeniu situácie, v ktorej je nespravodlivé, aby ten, kto dôvodne bránil svoje porušené alebo ohrozené práva alebo právom chránené záujmy, získal náhradu trov, ktoré pri tomto konaní dôvodne vynaložil. Rozhodnutie súdu, podľa ktorého ten, kto v konaní napokon uspel, znášal svoje náklady, sa preto bude javiť spravodlivým predovšetkým vzhľadom

na existenciu okolností súvisiacich so stavom pred začatím sporu, so správaním sa účastníkov v priebehu sporu, s okolnosťami uplatnenia nároku a pod. Na tomto mieste považuje dovolací súd za potrebné pripomenúť, že pôvodné znenie tohto ustanovenia, ktoré obsahovalo iba terajšiu prvú vetu ustanovenia, bolo s účinnosťou od 15. októbra 2008 (zákon č. 384/2008 Z.z.) doplnené o ďalšiu vetu, podľa ktorej súd prihliadne najmä na okolnosti, či účastník, ktorému sa priznáva náhrada trov konania, uviedol skutočnosti a dôkazy pri prvom úkone, ktorý mu patril; to neplatí, ak účastník konania nemohol tieto skutočnosti a dôkazy uplatniť. Ide o nové ustanovenie, ktorým sa má dosiahnuť motivácia účastníka k tomu, aby rozhodujúce skutočnosti a dôkazy, pokiaľ ich mohol uplatniť, predkladal už na úvod konania. Ustanovenie rozširuje prvky, ktoré majú účastníkov viesť k výraznému zvýšeniu zodpovednosti nielen za výsledok, ale aj priebeh súdneho konania, najmä koncentráciu dokazovania. Aplikácia tohto ustanovenia musí preto zodpovedať osobitným okolnostiam konkrétneho prípadu. Novela účinná od 15. októbra 2008 tým výrazne zmenila dovtedajšie chápanie predmetného ustanovenia, v ktorom pri skúmaní existencie podmienok hodných osobitného zreteľa pri rozhodovaní o náhrade trov konania prevládalo najmä skúmanie majetkových, sociálnych, osobných a ďalších pomerov všetkých účastníkov konania a až následne skúmanie okolností, ktoré viedli k uplatneniu nároku (práva) na súde, postoj účastníkov v priebehu konania a pod. Na rozdiel od toho, nové ustanovenie § 150 ods. 1, druhá veta O.s.p. ako prioritné (nie však výlučné – porovnaj slovo „najmä“) hľadisko uvádza správanie sa účastníka v konaní.

Z preskúmaného spisu súdu prvého stupňa vyplýva, že účastníci uzavreli dňa 13. októbra 1997 zmluvu o nájme nebytových priestorov nachádzajúcich sa v budove odporcu. Zmluva bola uzavretá na dobu určitú (do 31. októbra 2003). K zmluve boli v dňoch 10. februára 1998 a 20. marca 1998 uzavreté dodatky nanovo upravujúce obsah zmluvy. Nájom nebytových priestorov bol predčasne skončený výpoveďou danou prenajímateľom (odporcom) a v apríli 2000 bol predmet nájmu odovzdaný prenajímateľovi. Navrhovateľ, po neúspešných výzvach na náhradu nákladov spojených s predčasným skončením nájmu, dňa 2. apríla 2002 podal návrh na začatie konania. Účastníci platnosť nájomnej zmluvy v konaní nijak nenamietali; odporca sa proti návrhu na splnenie povinnosti bránil tým, že navrhovateľ nemal jeho súhlas na investície do prenajatej nehnuteľnosti. Zo záveru o platnosti nájomnej zmluvy vychádzal i súd prvého stupňa v svojom prvšom rozsudku z 18. júna 2008 č.k. 19 C 39/02-225, ktorý bol zrušený uznesením odvolacieho súdu z 30. januára 2009 sp.zn. 6 Co 279/2008, v ktorom tiež nebola spochybnená platnosť nájomnej zmluvy. Námietku

neplatnosti nájomnej zmluvy „s poukazom na § 3 zákona č. 116/1990 Zb.“ uplatnila prvýkrát zástupkyňa odporcu až na pojednávaní súdu prvého stupňa dňa 27. mája 2009. Podľa dovolacieho súdu na tomto mieste treba tiež poznamenať, že predchádzajúci súhlas národného výboru s prenajímaním miestností určených na prevádzkovanie obchodu a služieb potrebný podľa § 3 ods. 2, druhá veta zákona č. 116/1990 Zb. sa vyžadoval do 2. júla 2004, kedy nadobudol účinnosť zákon č. 350/2004 Z.z., ktorý v § 3 ods. 2 zákona č. 116/1990 Zb. vypustil druhú a tretiu vetu.

Občianske súdne konanie je ovládané zásadou prejednacou, ktorá je v § 101 ods. 1 O.s.p. vyjadrená tak, že účastníci sú povinní prispieť k tomu, aby sa dosiahol účel konania najmä tým, že pravdivo a úplne opíšu všetky potrebné skutočnosti a označia dôkazné prostriedky. Ustanovenie § 120 ods. 1 veta prvá O.s.p. následne stanovuje, že účastníci sú povinní označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení. Účastníci konania teda majú povinnosť tvrdenia a povinnosť tvrdenie preukázať. Ak účastník neunesie dôkaznú povinnosť, resp. dôkazné bremeno, má to pre neho nepriaznivý následok v tom, že súd pristúpi k vydaniu pre neho nepriaznivého rozhodnutia vo veci.

Absolútna neplatnosť právneho úkonu (*negotium nullum*) nastáva bez ďalšieho priamo zo zákona a hľadá sa naň, ako by nebol urobený. Na absolútnu neplatnosť prihliada súd (alebo iný štátny orgán) aj bez návrhu (*ex officio*). Keďže dôvody neplatnosti sú rozmanité, v konaní, v ktorom súd posudzuje platnosť právneho úkonu na návrh účastníka, nie je povinný z úradnej moci skúmať všetky skutočnosti, ktoré by mohli mať za následok absolútnu neplatnosť právneho úkonu. Obzvlášť to platí v konaní o návrhu na splnenie povinnosti zo zmluvy, v ktorom sa otázka platnosti zmluvy skúma ako otázka predbežná. Súd najmä nie je povinný bez ďalšieho skúmať neplatnosť z dôvodov, ktorých základ je na strane subjektu dovolávajúceho sa neplatnosti právneho úkonu (nedostatok slobody a vážnosti vôle, rozpor s dobrými mravmi a pod.). Ak však za konania vyjdú najavo také skutočnosti, ktoré spôsobujú absolútnu neplatnosť právneho úkonu, súd musí na ne vždy prihliadnúť bez ohľadu na to, ktorá z obligatórnych náležitostí právneho úkonu je dôvodom neplatnosti postihnutá. K vadám právneho úkonu, ak vyšli v priebehu konania najavo, je teda súd povinný bez návrhu prihliadnúť aj vtedy, ak vada má za následok, že účastníci uzavreli právny úkon v rozpore s objektívnym právom (porovnaj napr. uznesenie dovolacieho súdu z 27. júla 2009 sp.zn. 4 Cdo 217/2007).

Dovolací súd vychádzajúc z vyššie uvedených osobitostí preskúmvanej právnej veci dospel k záveru, že odvolací súd pri rozhodovaní o náhrade trov konania pred súdom prvého stupňa správne aplikoval na zistený skutkový stav novelizované ustanovenie § 150 ods. 1 O.s.p. Z týchto dôvodov mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora Slovenskej republiky nepovažoval za dôvodné a preto ho podľa § 243b ods. 1, 4 O.s.p. v spojení s § 243i ods. 2 O.s.p. uznesením zamietol.

V dovolacom konaní úspešnému navrhovateľovi vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti odporcovi, ktorý podal podnet na podanie mimoriadneho dovolania a ktorý úspech nemal (§ 148a ods. 2 O.s.p.). Najvyšší súd Slovenskej republiky navrhovateľovi ale náhradu trov dovolacieho konania nepriznal, lebo podľa jeho názoru vynaloženie trov v dovolacom konaní nebolo potrebné na účelné uplatnenie práva (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 13. septembra 2011

JUDr. Ladislav G ó r á s z, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Bc. Patrícia Špacírová